

Република Србија
ВРХОВНИ СУД
Рев2 1052/2022
04.06.2026. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Драгане Бољевић, Радославе Мађаров, Јасмине Симовић и Ирене Вуковић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији су пуномоћници Снежана Милетић и Саша Милетић адвокати из ..., против тужених ЈП ПЕУ „Ресавица“ из Ресавице, РМУ „Соко“ Читлук – Сокобања и Компаније „Дунав осигурање“ а.д.о. Београд – Главна филијала Јагодина, ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3923/2021 од 10.11.2021. године, на седници одржаној 04.06.2026. године, донео је

ПРЕСУДУ

Делимично се **УВАЖАВА** ревизија тужиоца, тако што се **ПРЕИНАЧУЈЕ** пресуда Апелационог суда у Нишу Гж1 3923/2021 од 10.11.2021. године у ставовима другом, трећем и четвртном изреке, **ОДБИЈАЈУ** жалбе тужених и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Алексинцу, Судска јединица Сокобања П1 339/18 од 02.04.2021. године у ставовима првом, трећем и четвртном изреке.

У преосталом делу **НЕ ДОЗВОЉАВА** се одлучивање о посебној ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3923/2021 од 10.11.2021. године.

ОДБАЦУЈЕ СЕ као недозвољена ревизија тужиоца изјављена против преосталог дела пресуде Апелационог суда у Нишу Гж1 3923/2021 од 10.11.2021. године.

ОБАВЕЗУЈУ СЕ тужени да солидарно накнаде тужиоцу трошкове поступка по ревизији од 201.325,00 динара у року од осам дана од дана достављања ове пресуде са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Образложење

Пресудом Основног суда у Алексинцу, Судска јединица Сокобања, П1 339/18 од 02.04.2021. године делимично је усвојен тужбени захтев и тужени обавезани да тужиоцу солидарно накнаде штету проузроковану 08.09.2011. године повредом на раду и то нематеријалну, у износима од 100.000,00 динара за физичке болове, 80.000,00 динара за страх, 150.000,00 динара за душевне болове због умањења животне активности и 80.000,00 динара за душевне болове због наружености, све са законском затезном каматом од 23.03.2015. године до исплате (став први изреке), док је преко досуђених, а до тражених износа тужбени захтев одбијен за још 50.000,00 динара за

физичке болове, 20.000,00 динара за страх, 180.500,00 динара за душевне болове због умањења животне активности и 70.000,00 динара за душевне болове због наружености, све са траженом (став други изреке), као и материјалну, у износима од 995,00 динара на име партиципације за плаћене прегледе и 5.000,00 динара за путне трошкове, оба са законском затезном каматом од 22.11.2011. године до исплате (став трећи изреке). Ставом четвртим изреке, обавезени су тужени да солидарно накнаде тужиоцу трошкове парничног поступка од 351.325,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Нишу Гж1 3923/2021 од 10.11.2021. године, ставом првим изреке, одбијена је жалба тужиоца и потврђена означена првостепена пресуда у ставу другом изреке којим је тужбени захтев делимично одбијен. Ставом другим изреке, по жалби тужених преиначена је означена првостепена пресуда у ставовима првом, трећем и четвртм изреке, тако што је тужбени захтев одбијен. Тужилац је обавезан да накнади туженом ЈП „Ресавица“ трошкове другостепеног поступка од 73.330,00 динара (став трећи изреке), а туженој Компанији „Дунав осигурање“ трошкове парничног поступка од 18.332,00 динара са законском затезном каматом од извршности до исплате и трошкове другостепеног поступка од 36.665,00 динара (став четврти изреке).

Против правоснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију и посебну ревизију, указујући на постојање битних повреда одредаба парничног поступка и погрешну примену материјалног права.

У делу којим се тужиочевом ревизијом побија другостепена пресуда којом је преиначена првостепена пресуда и одбијен тужбени захтев, ревизија је дозвољена, сагласно одредби члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку – ЗПП („Службени гласник РС“, бр. 72/11, 49/13-УС, 74/13-УС, 55/14, 87/18, 18/20, 10/23).

Испитујући побијану пресуду у делу којим се она оспорава дозвољеном ревизијом (којим је преиначена првостепена одлука и тужбени захтев одбијен) у смислу члана 408. ЗПП, Врховни суд је утврдио да је ревизија тужиоца основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП, на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. Ревизијом се неосновано указује да су нижестепени судови одлучивали о захтеву о ком је већ правноснажно одлучено и тиме начинили битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. у вези с чланом 294. став 1. тачка 4. и 359. ЗПП. Наиме, у овом поступку је претходно била донета пресуда П1 77/2012 од 23.03.2015. године којом је у односу на сва три тадашња тужена (ЈП „Ресавица“, Компанија „Дунав осигурање“ и Синдикат ЈП „Ресавица“) био делимично усвојен тужбени захтев коначно постављен 03.02.2015. године (чија је висина остала непромењена до правноснажног окончања ове парнице). Та пресуда постала је правноснажна када ју је Апелациони суд у Нишу потврдио пресудом Гж1 1228/15 од 15.07.2015. године којом је одбио жалбе парничних странака. Међутим, одлуком Уставног суда Уж 5224/2015 од 27.04.2017. године усвојена је уставна жалба Синдиката ЈП „Ресавица“, поништена другостепена пресуда од 15.07.2015. године и одређено да Апелациони суд у Нишу донесе нову одлуку о жалби подносиоца уставне жалбе против првостепене пресуде од 23.03.2015. године, па је затим другостепени суд

(решење Гж1 3021/2017 од 04.10.2018. године) укинуо првостепену пресуду у односу на сва три тужена. То значи да након тога није постојао ниједан део тужбеног захтева о коме је постојала правноснажна пресуда (с тим што је касније тужилац повукао тужбу у односу на тужени синдикат, што је констатовано правноснажним решењем од 10.05.2019. године). Због тога су неосновани наводи о томе да су нижестепени судови одлучивали о захтеву о ком је већ правноснажно одлучено.

Према утврђеним чињеницама, тужилац (тада педесетогодишњак) је био запослен као ... код туженог ЈП ПЕУ „Ресавица“ из Ресавице, РМУ „Соко“ Читлук – Сокобања (у даљем тексту: тужени послодавац) и члан синдиката туженог послодавца - организатора радничких спортских игара у Врњачкој Бањи од 08. до 11.09.2011. године. Споразумом од 06.05.2011. године тужени послодавац и синдикат туженог усагласили су да ће се повреда запосленог на предстојећим играма сматрати повредом на раду и да ће запослени, због привремене спречености за рад проузроковане оваквом повредом, имати права на накнаду у висини од 100% зараде. Било је предвиђено да тужилац на тим спортским играма игра кошарку, али је на наговор директора прихватио да игра и фудбал за ветеране. Током фудбалске утакмице 08.09.2011. године тужиоцу је, при окрету у трку, пукла ахилова тетива леве ноге, о чему је тужени послодавац сачинио и надлежном Фонду здравствене заштите доставио извештај о повреди на раду. Утврђено је да није било никаквог тужиочевог доприноса повређивању нити каквог грубог кршења правила игре или непоштовање спортске дисциплине. Тужилац је био на боловању до децембра 2011. године примајући накнаду у висини од 100% своје зараде.

У моменту тужиочевог повређивања, тужени послодавац је имао закључена два уговора о осигурању са туженом Компанијом „Дунав осигурање“ (у даљем тексту: тужена компанија), и то по полиси о осигурању од одговорности 00018653-5 важећој од 01.06.2010. до 01.06.2014. године и полиси осигурања од последица несрећног случаја 19 бр. 00567409 важећој од 01.06.2010. до 01.04.2014. године. Полисом 00018653-5 је уговорено да се осигурава општа одговорност којом је покривена: законска одговорност осигураника за штете услед смрти, повреде тела или здравља, као и оштећења или уништења ствари трећих лица, одговорност за штете настале из делатности осигураника или поседовања ствари и законска одговорност послодавца за штете које запослени претрпи на раду или у вези с радом. Тужена компанија је, поступајући по отштетном захтеву тужиоца из овог штетног догађаја, одбила захтев по основу полисе број 00018653-5 уз образложење да повреда није покривена предметном полисом јер постоји законска одговорност послодавца за штету коју запослени претрпи на раду или у вези са радом, док је по основу полисе број 00567409 исплатила тужиоцу 47.095,00 динара на име дневне накнаде по члану 18. став 10. и трошкова лечења по достављеним рачунима у смислу члана 18. став 13. и за 5% трајног инвалидитета у смислу члана 213а Општих услова за осигурање лица од последица несрећног случаја.

Полазећи од изложеног, првостепени суд је закључио да се присуство и учешће тужиоца на радничким спортским играма сматра радним ангажовањем тужиоца, односно обавезом тужиоца у вези с радом, због чега је тужичево одуствовање због повређивања на тим играма и било плаћено у висини 100% његове зараде, да постоји узрочно-последична веза између својства тужиоца као запосленог код туженог послодавца и настале штете, јер у противном тужилац не би ни био учесник радничких спортских игара и самим тим не би дошло до његовог повређивања критичном

приликом, да је трчање по спортском терену и спортска борба у фудбалу опасна делатност и да је до настанка штете дошло приликом обављања опасне делатности у вези с радом, при чему тужени послодавац није доказао да је штета потекла од неког узрока који се налазио ван те делатности, а чије се дејство није могло предвидети ни избећи или отклонити, односно да је штета настала искључивом радњом тужиоца или трећег лица коју он није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити. Чак и када би се одговорност ценила по принципу кривице, а не по принципу објективне одговорности, не би могло бити речи о кривици тужиоца јер његова кривица није доказана, док је са друге стране тужени послодавац инсистирао да тужилац учествује у фудбалској утакмици у току које је дошло до повређивања тужиоца. У односу на тужену компанију са којом је тужени послодавац имао закључене полисе осигурања одговорности и осигурања од последица несрећног случаја, првостепени суд је закључио да постоји одговорност те тужене управо по основу уговора о осигурању и члана 897. Закона о облигационим односима и да се она не може искључити јер се осигурани случај десио – запослени је претрпео повреду, о чему му је издат извештај о повреди на раду за коју одговара осигураник-тужени послодавац по основу објективне одговорности из вршења опасне делатности и по основу кривице. Стога је првостепени суд нашао да су оба тужена одговорна да накнаде штету тужиоцу.

На основу налаза и мишљења судских вештака одговарајуће медицинске струке, утврђено је да је тужилац задобио тешку телесну повреду у виду кидања леве ахилеве тетиве, да је услед те повреде трпео физичке болове (три сата јаке, око три недеље средње јачине и укупно око два месеца слабије, које повремено осећа и надаље с тим што они повремено прелазе у болове средње јачине), страх (јак - пет сати укупно, средње јачине око седам дана и слабији у наредна три месеца), и душевне болове и то због наружености од 15% која се огледа у постојању ожиљка на левој нози и хипотрофији леве потколенице и натколенице (чији је обим 2 цм мањи у односу на десну ногу) и у кривљењу тужиоца приликом дужег ходања, као и због 12% умањења животне активности. Применом члана 200. Закона о облигационим односима, тужиоцу су досуђени износи од 100.000,00 динара за физичке болове, 80.000,00 динара за страх и за душевне болове због умањења животне активности 150.000,00 динара и наружености 80.000,00 динара, док је за више тражење захтев одбијен као превисоко постављен и стога неоснован. Суд је имао у виду да је тужени осигуравач исплатио тужиоцу 47.095,00 динара по основу полисе осигурања од последица несрећног случаја – колективно осигурање запослених на име накнаде за трајни инвалидитет од 5% и дневне накнаде за боловање и трошкове лечења, али је закључио да њиме није обухваћена накнада ни материјалне штете коју тужилац потражује у овој парници ни нематеријалне штете, нити да му је по полиси осигурања одговорности признат ни исплаћен било који износ на име накнаде штете.

Другостепени суд је, прихвативши правилно и потпуно утврђено чињенично стање, на основу одредбе члана 164. Закона о раду према којој је послодавац дужан да надокнади штету запосленом у складу са законом и општим актом, ако запослени претрпи повреду на раду или у вези са радом и одредбе члана 22. Закона о пензијском и инвалидском осигурању којом је прописано шта се сматра повредом на раду, закључио да повреда коју је тужилац претрпео у конкретном случају није повреда на раду, те да због тога тужени послодавац није у обавези да надокнади штету тужиоцу.

Врховни суд налази да је другостепени суд погрешно применио материјално право, односно да није применио све одредбе материјалног права које је требало применити у конкретном случају.

Одговорност послодавца да накнади штету запосленом, у складу са законом и општим актом, прописана је одредбом члана 164. Закона о раду за случај да запослени претрпи повреду или штету на раду или у вези са радом. Повредом на раду, у смислу Закона о пензијском и инвалидском осигурању („Службени гласник РС“, бр. 34/03... 62/21), сматра се (члан 22) повреда осигураника која се догоди у просторној, временској и узрочној повезаности са обављањем посла по основу кога је осигуран, проузрокована непосредним и краткотрајним механичким, физичким или хемијским дејством, наглим променама положаја тела, изненадним оптерећењем тела или другим променама физиолошког стања организма (став 1); као и повреда проузрокована на начин из става 1 овог члана коју осигураник – запослени претрпи при обављању посла на који није распоређен, али који обавља у интересу послодавца код кога је запослен (став 2); коју осигураник претрпи на редовном путу од стана до места рада или обрнуто, на путу предузетом ради извршавања службених послова и на путу предузетом ради ступања на рад, као и у другим случајевима утврђеним законом (став 3); обољење осигураника које је настало непосредно или као искључива последица неког несрећног случаја или више силе за време обављања посла по основу кога је осигуран, или у вези с њим (став 4); као и повреда проузрокована на начин из ст. 1. до 4. истог члана коју осигураник претрпи у вези са коришћењем права на здравствену заштиту по основу повреде на раду и професионалне болести (став 5). Међутим, повредом на раду сматра се, у смислу члана 23. истог закона, и повреда проузрокована на начин предвиђен у члану 22. овог закона коју осигураници претрпе учествујући, између осталог, и на такмичењу (производном, спортском и другом).

У случају привремене спречености за рад проузроковане повредом на раду запослени има право на плаћено одсуство у висини 100% просечне зараде у претходних 12 месеци пре месеца у којем је наступила привремена спреченост за рад, на основу Закона о раду (чл. 77. став 1, 114. став 1. и 115), Закона о здравственом осигурању важећег у време повређивања тужиоца („Службени гласник РС“, бр. 107/2005, 109/05, 57/11) којим је прописано да запосленом за време привремене спречености за рад припада накнада зараде ако је привремено спречен за рад услед повреде на раду (члан 74. у вези с чланом 73).

У конкретном случају, и на основу Појединачног колективног уговора туженог („Службени гласник РС“, бр. 29 од 17.03.2004. године) који је важио у време повређивања тужиоца, тужилац је имао право на три радна дана плаћеног одсуства у случају учествовања на спортским такмичењима у екипама предузећа, уз сагласност непосредног руководиоца (члан 21. тачка 11), право на накнаду зараде за време одсуствовања са рада у висини зараде коју би остварио да ради (члан 53. тачка 2), као и право на накнаду зараде због привремене неспособности за рад у висини од 100% коју био остварио у месецу у ком је наступила привремена спреченост за рад ако је привремена спреченост проузрокована повредом на раду (члан 54. тачка 2). Ако запослени претрпи штету на раду или у вези с радом, предузеће је дужно да му накнади штету, у складу са законом и овим колективним уговором (члан 69).

Имајући у виду околности конкретног случаја и цитиране одредбе означених прописа, Врховни суд налази да је другостепени суд погрешно применио одредбе материјалног права када је закључио да повреда коју је задобио тужилац нема карактер повреде на раду или у вези с радом у ситуацији када је тужилац претрпео штету учествујући као такмичар у радничким спортским играма по налогу свог послодавца. Последично, због повреде на раду, односно у вези с радом коју је приликом радничких спортских игара задобио тужилац за коју одговара његов послодавац, имајући у виду одредбе уговора о осигурању закљученог између туженог послодавца и тужене компаније и околност да исплаћеним износом није обухваћена накнада штете која је предмет тужбеног захтева, за накнаду штете настале у конкретном случају у вези са радом, солидарно одговара и осигуравач – тужена компанија.

У конкретном случају не би био прихватљив став о постојању посебног основа за искључење одговорности за штету који се има разумети као пристанак оштећеног, односно као правила игре или дозвољени ризик, који би одрицао могућност примене општих правила о одговорности (субјективној или објективној) за наступелу штету, о чему може бити говора код професионалних спортиста који прихватају уобичајени ризик бављења одређеним спортом, а то значи и последицу таквих ризика. Спортска активност приликом које је тужилац повређен вршена је и у интересу туженог послодавца заинтересованог да међу својим запосленима развије међусобно поверење, унапреди комуникацију, повећа ангажовање и мотивацију како би се пословање запосленог и, у крајњој линији, туженог послодавца, унапредило. Због тога је битно различит положај професионалног спортисте и спортисте аматера – запосленог. Због тога што између запосленог и послодавца постоји однос субординације, излагање запосленог ризику учешћем у радничким спортским играма не значи да је он дао свој пристанак да сам сноси последице повређивања, односно да се одрекао права на накнаду штете, јер послодавац мора бити свестан да је ризик његовог запосленог од повређивања већи утолико што је реч о особи старије доби која није довољно припремљена за ванредни физички напор који предузима.

Будући да у конкретном случају постоји несумњива одговорност оба тужена за накнаду штете тужиоцу, и то одговорност туженог послодавца по основу опасне делатности и кривице у смислу чл. 164. Закона о раду и чл. 154. и 174. у вези са чл. 173. Закона о облигационим односима и одговорност тужене компаније (осигуравача) по основу чл. 939. до 941. истог закона и уговора о осигурању, по ком није исплаћена тражена накнада штете, тужбени захтев тужиоца је основан у односу на оба тужена, чија је обавеза солидарна у смислу члана 414. Закона о облигационим односима. Пошто је првостепени суд правилно поступио када је усвојио тужбени захтев и обавезао тужене да тужиоцу накнаде штету чију је висину одмерио правилном применом одредаба члана 200. Закона о облигационим односима, имајући у виду трајање и јачину страха и физичких и душевних болова због умањења животне активности и наружености и водећи рачуна о значају повређеног добра и циљу коме служи та накнада, али и о томе да се њоме не погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом, другостепена пресуда је преиначена ставом првим изреке, тако што су жалбе тужених одбијене и првостепена пресуда потврђена, на основу члана 416. став 1. ЗПП.

У преосталом делу побијане пресуде којим је потврђена првостепена пресуда у одбијајућем делу преко досуђених износа накнаде нематеријалне штете, посебна

ревизија тужиоца није дозвољена, јер он не указује на разлоге због којих би се у конкретном случају могла изјавити посебна ревизија. Реч је о изузетном правном средству које се може изјавити (због погрешне примене материјалног права) против другостепене пресуде која се не би могла побијати ревизијом, о чијој дозвољености одлучује Врховни суд, у складу са одредбама члана 404. ЗПП у вези с чланом 92. Закона о уређењу судова („Службени гласник РС“, бр. 10/23), ценећи потребу одлучивања ради разматрања правних питања од општег интереса или у интересу равноправности грађана, уједначавања судске праксе или новог тумачења права. Међутим, наводи посебне ревизије не указују на питање од општег интереса или у интересу равноправности грађана због којих би било оправдано изузетно дозволити ревизију, већ су везани за конкретну чињеничну подлогу и решавање спорног односа странака. Образложење побијане пресуде, не одступа од одлука нижестепених судова и ревизијског суда у тумачењу и примени материјалног права, тако да не постоји потреба за новим нити уједначеним тумачењем права, при чему се ни ревидент не позива на неуједначену судску праксу. Пошто нема разлога који би оправдавали одлучивање о изјављеној ревизији као о изузетно дозвољеној у том делу, одлучено је као у другом ставу изреке, на основу члана 404. ЗПП. У том делу је ревизија недозвољена и у смислу члана 410. став 2. тачка 5. ЗПП, јер вредност предмета спора побијаног дела другостепене пресуде не прелази ревизијски цензус из члана 403. став 3. ЗПП (40.000 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан подношења тужбе) па је одлучено као у ставу трећем изреке, на основу члана 413. ЗПП.

Пошто је тужилац успео у поступку по ревизији, ставом четвртим изреке признати су му, применом члана 165. став 2. у вези с чл. 153. став 1. и 154. ЗПП, трошкови који се односе на састав ревизије у износу од 18.000,00 динара, таксе за ревизију од 73.330,00 динара, као и за одлуку по ревизији од 109.995,00 динара, све у укупном износу од 201.325,00 динара.

**Председник већа-судија
Бранислав Босиљковић,с.р.**

За тачност отправка
Заменик управитеља писарнице
Миланка Ранковић